

Västkustens sjöförsvär under åren 1939-1945

Utdrag ur Göteborgs Försvars årsbok 1925 - 1945

Västkustens sjöförsvär har under krigsåren visserligen icke blivit satt på det hårdaste provet: aktiv sjökrigföring, men det har ständigt varit berett för detta prov och samtidigt fyllt sina uppgifter i neutralitetsförsvaret. Befälets strävan har här-vid varit att hålla personalens anda. och materialens effektivitet uppe på ett sådant sätt, att marinens stridskrafter vid en fientlig kupp mot vårt land snabbt och verksamt kunna slå tillbaka eller i varje fall fördröja anfallet, tills dess att en större kraftsamling mot inkräktaren hunne åvägbringas. Denna fordran har av personalen av alla grader och av alla de kategorier, vilka ingå i Västkustens marindistrikt, insetts såsom varande nödvändig och ofrånkomlig. Det är med erkännande och tacksamhet, som vi nu kunna blicka tillbaka på den personliga insats, vilken gjorts under krigs-åren av svenska örlogsmatrosar och svenska kustartillerister i sam-arbete med förband ur armen och flygvapnet.

Högre staber, västkusteskadern (»Göteborgseskadern»), kustartilleriförsvaret, örlogstationen, örlogsvärvet, sjövärnsskåren, kust-bevakningen, marinens krigspolis, med marinen samverkande arme-och flygförband, Göteborgs skärgårds lottaförbund med Göteborgs och Marstrands marinlottakårer samt hemvärn, men även länsstyrelserna i Göteborg och Halmstad, lotsväsende, hamnmyndigheter, tullväsende, polisväsende m. fl. statliga och andra organ hava alla sin andel i det arbetsresultat som ernåtts.

Tacksamt må erinras om den omtänksamhet för marinens personals bästa, som visats under krigsåren av Göteborgs marinlotta-kår bl.a. genom inrättandet av marinhemmet, av Göteborgs Kvinnoförbund för Sveriges sjöförsvär, av Föreningen Soldaternas Vänner å Nya Varvet genom byggandet av örlogshemmet, av Göteborgsrederier och skeppsbyggnadsverkstäder samt av Kronprinsessans gåvokommitté i Göteborg.

Ser man tillbaka på de intressantare tilldragelser, som präglat vårt sjöförsvär på västkusten under krigsåren, och utesluter man skildringen av sådant, som förekommer i andra artiklar i denna tidskrift (såsom om kustartilleriets verksamhet m. m.), så framstår det i relief, hurusom sjöförsvaret enligt sakens natur har blivit direkt inmängt i utrikes- och handelspolitiska kriser under de spännande krigsåren, allt i enlighet med de av den svenska regeringen bestämda reglerna för vårt lands förhållande till främmande makter.

Då i oktober år 1939 förhållandet mellan Finland och Sovjet blev alltmera spänt, avgingo från västkusten tvenne jagare och en division ubåtar, vilka tillhörde kustflottan men som haft sin verksamhet förlagd till västkusten.

Vinterkriget i Finland skärpte ju kraftigt läget i Östersjön, och en rad åtgärder vidtogos för att höja den svenska krigsberedskapen.

Marinmyndigheterna iland fullständiggade sina planer för sjöförsvaret samt för sjötrafiken och dess skydd, utvidgade förbindelse-väsendet för att medgiva en ordnad befälsföring, utbyggde kust-artilleriet för att bättre motsvara moderna krav samt anskaffade luftvärn och vidtogo andra lämpliga dispositioner mot luftanfall. Under tiden verkställde västkusteskadern patrullering i svenska farvatten samt mindesarmering och utläggning av vissa försvars-mineringar. Örlogsfartygen kompletterades med ett mycket stort antal mobiliserade fiskefartyg och övriga smärre fartyg, som kunde fylla uppgifterna beträffande tillsyn över territorialvattnet, men som tyvärr saknade militär kraft att ingripa, därest strid skulle uppstå. Minfaran orsakade, att de större fartygen efterhand försågos med s. k. skyddssvep. Marina hinderanordningar i skärgården tillkommo och lättade på sätt och vis de rent lokala försvarsuppgifterna, men antalet örlogsfartyg, som hade tillräcklig fart för att kunna avvisa de tyska jagarnas ofta närgångna uppträdande mot handelsfartyg på svenskt vatten, var otillräckligt.

Den 8 april år 1940 ingångsatte Tyskland sin hänsynslösa kupp mot Norge och Danmark. Dessförinnan hade emellertid åtskilliga upplysningar inlupit om en betydande tysk koncentration av transportfartyg till tyska Östersjökustens hamnar och från svensk sida hade man anledning att genomtänka, huru man bäst borde gardera sig mot en tysk kupp.

Den 8 april hade också till Västkustens marindistrikt ingått upplysning om lägets allvar, varför beredskapen skärptes. En tysk transportflotta meddelades senare befinna sig i Kattegatt på nordgående, varför jagare utsändes för patrullering utanför Göteborgs södra skärgård, varjämte samtliga rustade fartyg klargjordes och intogo vissa utgångslägen i skärgården. Samma kväll tillrråddes genom marindistriktet handelsfartyg på västkusten att icke utlöpa ur hamn.

Redan från början av år 1940 hade eskadern verkställt daglig eskorttjänst för sjöfarten, men denna splittrande tjänst upphörde från den 9 april. I stället utlades ytterligare mineringar, bevakningen skärptes och sjöfartskontrollen utvidgades,

varjämte hotet mot våra västkusthamnar orsakade, att vissa hamnar stängdes. Tvenne jagare från Östersjön förstärkte nu västkustförsvaret för att förhindra eller försvåra, att svenskt vatten utnyttjades illegalt av tyskarne. Under följande tid var fyrbelysningen på västkusten i huvudsak släckt.

Den tyska Skagerackspärren, utlagd på våren samma år, hade orsakat att hela vår sjöfart västerut avstannat. Anhopningen av handelsfartyg till Göteborg framtvingade snart en viss decentralisering eller s. k. evakuering till spridda ankarplatser.

En anmärkningsvärd händelse timade i augusti—september, då en svensk hjälpkryssare och jagare mötte motortanken Sveadrott i Nordsjön och konvojerade den hem till Göteborg. Detta blev den enda, verkliga konvojen på västkusten under krigsåren.

Under senare hälften av maj hade förekommit en spänningsperiod, som visade tendens att bli permanent. Den ovissa situationen i Nordsjön fick i juni ett tillfälligt utbrott, då de svenska jagarna Puke, Psilander, Romulus och Remus, vilka inköpts i Italien och färdades hem via Färöarne, i Thorshavn blevo utsatta för en kupp från brittisk sida och tillfälligt avhändes oss med stöd av den gammaldags Angarierätten (krigförandes rätt att rekvirera neutral egendom). Affären utklarades dess bättre genom diplomatiska förhandlingar.

Tysklands ockupation av Norge och inmarsch i Danmark hade emellertid radikalt ändrat villkoren för en fri trafik genom Öresund, Skagerack och Kattegatt och härtill kommo även tyska min-spärrningar inom stora områden av det s. k. Västerhavet, vilket väsentligt inskränkte vår västkusteskaders rörelsefrihet och möjlighet att ordna verklighetstroga övningar till sjöss.

Sjötrafiken i Västerhavet måste sedan april 1940 även taga hän-syn därtill, att brittiska amiralitetet förklarade Skagerack, Kattegatt och Öresund för riskfyllda områden för sjöfarten samt lät verk-ställa flygraider fram över Kattegatt för att uppfånga tyska transporter till Norge. Även brittiska ubåtar kommo längre fram till användning i dessa flygövervakade och mininfekterade farvatten.

År 1940 kännetecknades på vår västkust i övrigt av en stor mängd drivande minor, vilka gävo västkusteskaderns lätta förband ett hårt arbete, tyska överflygningar, som fordrade skärpt luftbevakning (varvid en del flygplan genom beskjutning tvingades ned), fortsatt stöd åt sjöfarten samt övningar för

stridsberedskapens höjande. Någon utvidgning skedde även av kustartilleriförsvaret, varjämte Göteborgs örlogsvarv i viss utsträckning moderniserades.

En del av de norska fartyg, som lågo i svenska hamnar, hade under år 1940 övertagits av svenska staten, en del löpte ut i bör-jan av år 1941 och lyckades uppnå brittisk hamn men fjorton dylika fartyg lågo kvar detta år, och de flesta av dem hade nu samlats i Göteborgs skärgård. Från tysk sida hotade man med att avbryta den sparsamma »Göteborgstrafik» som förefanns, om dessa fartyg medgavs avgå. Med kännedom om tyskarnas metoder och övermod kunde ett dylikt »avbrytande» lätt få våldsamt karaktär. Lätta tyska stridskrafter upprätthöll också tidvis bevakning till sjöss utanför Göteborgs skärgård.

Om å andra sidan fartygen ej tillätos avgå, skulle engelsmännen i sin tur sannolikt förbjuda »Göteborgstrafiken», vilken i förbi-gående sagt i mars månad upphört för en tid framåt p. gr. av tysk utvidgning av blockadområdet runt England. I juli 1941 kom frågan om de norska fartygen i ett nytt läge genom att brittiska regeringen enligt avtal med norska regeringen för egen räkning befraktat elva av de norska fartygen till vilka även uttagits engelska befälhavare.

Krigsutbrottet mellan Tyskland och Sovjetunionen under som-maren 1941 föranledde förnyad eskortering, ökad bevakning samt tillsyn av Göteborgs och Lysekils skärgårdar, där tyska småfartyg visat närgången nyfikenhet.

I oktober år 1941 aktualiserades åter frågan om de »norska» fartygen, varefter följde ett långvarigt domstolsförfarande, som ligger helt utom ramen för denna sjömilitära artikel. Fartygen voro tidvis belagda med kvarstad, mot vilket brittiska regeringen protesterade.

I slutet av januari år 1942 förekom en tillfällig period av förnyad spänning, som i februari utlöste sig i en allmän höjning av beredskapen. Ett hot från tysk sida befarades och säkert är, att den tyska krigsledningen var mycket uppbragt över att svenska regeringen i februari hävt kvarstaden för de norska fartygen. Den 20 februari väntade man ett tyskt anfall och den militära beredskapen i vårt land höjdes. Särskild tillsyn erfordrades givetvis för de norska fartygen, vilka erhöles passersedlar genom marindistriktets försorg samt utklarades och tullvisiterades. För fartygens utlöpande gällde vissa regler och utlöpanDET skulle på svenskt territorialvatten skyddas av marindistriktets sjöstridskrafter. Den 31 mars på natten avgingo tio fartyg, av vilka dock »Dicto» och »Lionel» återvände

till Göteborg. Tre av fartygen sänktes av tyskarne, tre undandrog sig uppbringning genom att de sänktes av egna besättningar; endast två fartyg ankommo helbrägda till engelsk hamn. Enligt av den brittiske företagsledaren till marindistriktschefen lämnad uppgift var utlöandet baserat på ett från England erhållet radiomeddelande, att ett dimbälte beräknades inträffa å västkusten vid den tid, till vilken avgången bestämts. Nu inträffade dimbältet där först å 3 timmar senare med nyss nämnt resultat. Detta överensstämde i det närmaste med den uppfattning, marindistrikts-*chefen* hade om möjligheterna för företagets lyckliga genomförande, vilken uppfattning han meddelat ledaren före utbrytningen, nämligen att endast omkring 50 % av fartygen torde kunna klara sig.

Från såväl tysk som brittisk sida fick svenska regeringen mottaga protester, innebärande att motparten gynnats! Justitiekanslern sändes till Göteborg att verkställa undersökning hos dåvarande marindistriktschefen, viceamiral Åkermark, och beskyllningarna mot de svenska myndigheterna kunde helt tillbakavisas av svenska regeringen. De båda fartyg, som återvänt, upplades därefter på engelskt förslag i Göteborg. Västkusteskaderns speciella neutralitetsuppgift under denna spännande period var tillsvidare fylld, och eskadern kunde mer odelat återgå till sina ordinarie uppgifter: minförstöring, övervakande av svenskt vatten, eskorttjänst åt sjöfarten, bedrivande av övningar för stridsbredskaens höjande m. m.

På hösten 1942 aktualiserades åter frågan om de två »norska» fartygens öde i samband med svenska förhandlingar om import västerifrån. Enligt utrikesdepartementets vita bok, där denna sak utförligt behandlas, var svenska regeringen — med hänsyn till vad som förekommit vid utbrytningsförsöket våren 1942 — icke att låta fartygen avgå. Även vid diplomatiska förhandlingar i Washington avvisades utlöandet bestämt. Situationen blev än mera spännande, då i december 1942 brittiska regeringen sändt speciella förhandlare till Sverige, vilka hotade med att brittiska och amerikanska regeringarna för framtiden skulle vägra alla licenser för export till Sverige av varor västerifrån, varjämte klarlades att oljekontingentering samt baskvoter för importen voro beroende av att de omnämnda fartygen utklarades. Svenska regeringen uppställde dock fyra villkor för en sådan utklarering och, intill dess regeringens beslut ändrats, hade krigsmakten order att förhindra fartygens utlöande. December månad detta år var därför präglad av ständig beredskap för västkusteskadern i enlighet med regeringens order. De marina befälhavarna hade alla telefonpassning även

nattetid. För dem, som vid denna tid hade ansvaret för de sjömilitära åtgärderna på västkusten, var det givetvis en plikt att genomdriva respekt för svenska regeringens beslut; bekymmersamt var dock härvid att förhållandena lätt hade kunnat orsaka allt annat än önskvärda komplikationer i utrikespolitiskt avseende. Med oförställd glädje mottogs därför slutligen i mitten av januari 1943 budskapet, att regeringen ändrat sin ståndpunkt därefter, att fartygen ifråga fingo avgå. Det ändrade beslutet medförde å andra sidan den väntade konsekvensen, att tyska marinledningen »av militära operativa skäl» icke kunde medgiva lejd för ytterligare svenska fartyg ut genom Skagerackspärren.

Året 1942 kännetecknades inom Västkustens marindistrikt i övrigt av ett intensivt utbildningsarbete inom den något utökade eskadern (bl. a. krigsminsvepningsskola), vissa farleder stängdes och andra — mera lättbevakade — öppnades, särskilda »neutralitetsleder» upptogs i samverkan med lotsmyndigheterna, radio-stationsnätet utvidgades, vissa radiofyrrar tillkommo, luftvärnet för-stärktes på åtskilliga viktiga platser, hamnhindren och övriga far-ledshinder förbättrades, arbetet med bombfria skyddsrum vid marina anstalter iland pådrogs med framgång och en sjövärnsflottilj å Väneren uppsattes.

Nya Varvets försvar åt landsidan samt mot fallskärmsanfall blev föremål för planläggning och anslagsäskanden och från den 1 juli detta år trädde en ny marindistriktsorganisation i kraft, som förminskade dualismen mellan marinens vapenslag: flottan och kustartilleriet. I samband härmed bortföll det gamla begreppet »Älfsborgs fästning oich infördes benämningen »Göteborgs Kustartilleriförsvar». En »Örlogsstation» uppsattes vid Nya Varvet.

Marinlottainstitutionens verksamhet aktiverades genom en fastare organisation.

I slutet av år 1942 inrättades vid marindistriktet ett sjöfartskontor för utlämning av kursanvisningar till svenska handelsfartyg. All samverkan med den svenska handelsflottans styrande organ ägde rum på det mest intima och formfria sätt. Det gemensamma målet — Sveriges förseende med nödvändiga förnödenheter — sammansvetsade alla.

Såsom av det föregående framgick, inträdde i början av år 1943 en ny fas av händelseförloppet beträffande fartygen »Dicto» och »Lionel», då dessa ägde utlöpa, medan i verkligheten en avfärd från svensk kust icke kom till stånd. Marindistriktet och eskadern måste ofta vidtaga dispositioner för att — liksom föregående år -- trygga ett dylikt utlöpande, men av flera orsaker inställdes

avfärden gång på gång, tills brittiska regeringen meddelade, att den — i slutet av mars — ville upplägga fartygen i Göteborg under förut-sättning att mindre, brittiska, snabbgående fartyg finge avhämta ett parti kullager från de »norska» fartygen.

En förklaring från brittisk sida att »Dicto» och »Lionel» ej komme att utlöpa före den i —Is oktober, vilken brittiska förklaring finge meddelas tyskarne, hade under tiden till resultat, att den inhiberade »Göteborgstrafiken» ånyo kunde återupptagas. På ovannämnda sätt kom i slutet av oktober den intressanta, engelska »Lysekils-trafiken» till stånd, vilken under lång tid kom att öva inflytande på västkusteskaderns rörelser och beredskapsåtgärder.

Förvåren 1943 känntecknades i övrigt av intensiv utbildningsverksamhet ombord och iland.

I april inträffade den smärtsamma Ulvenkatastrofen under en av eskaderchefen ordnad operativ övning. En långvarig krigsrättsundersökning har visat, att orsaken var befintligheten av en tysk ubåtsmina på betydande djup, förankrad inne på svenskt vatten. Minsvepning hade tidigare företagits i neutralitetsleden vid Pölsan och även utanför densamma utan att minor påträffats.

Förnyad kontrollsvepning av svenskt vatten måste åter igång-sättas så långt krafterna räckte. Drivminorna voro dessutom talrika och ibland inrapporterades 30-40 per dygn. Enbart under februari förstördes 236 st. Även kontrollen av tyska handelsfartyg, som rätt livligt trafikerade Trollhätte kanal och Vänern, krävde skärpt uppmärksamhet.

Den brittiska Lysekilstrafiken pågick stötvis, med ökad takt från oktober månad, då höstnätterna blevo mörkare och under lättade att komma undan förföljande tyska patrullfartyg till sjöss.

Denna trafiks organisation och bestämmelserna för fartygens uppträdande voro, såsom tidigare framgått av pressuppgifter, i detalj reglerade av utrikesdepartementet och marinledningen. Rätt ofta begärda man från brittisk sida lättnader samt ökad frihet i trafiken, och sådana lättnader kunde också i de flesta fall beviljas. Ett direkt samarbete med brittiska generalkonsulatet i Göteborg samt speciella engelska representanter hörde under denna tid till den dagliga rutinen.

Man måste beundra det mod och den dådkraftiga anda, som behärskade befäl och besättningar på dessa föga sjödugliga och beboeliga, svagt armerade och bräckliga farkoster. Här kan man tala om att verkliga sjömannabragder ofta utfördes i det tysta!

Strider mellan brittiska och tyska stridskrafter, särskilt nattetid men även under dagar, voro ständiga företeelser strax utanför svenskt farvatten. Även en del tyska flygplan avvisades.

I slutet av juli ökades spänningen och därmed även den svenska beredskapen. Uppsägningen av transiteringsöverenskommelsen med Tyskland var orsaken härtill.

Det mest obehagliga med de tyska konvojerna var ur vår syn-punkt givetvis det faktum, att dessa konvojer vidmakthöllo ett osäker-hetsmoment, ty allenast genom en kursändring in mot svensk hamn kunde en kupp mot oss snabbt företagas. Den 29 juli höjdes bered-skapen avsevärt. Marindistriktets permissionsförhållanden rönte ett betydande inflytande härav.

I augusti besköto tyska fartyg vid Hirshals (bortom Skagen) svenska fiskare. Risken för svensk patrullering till sjöss nattetid framgår av den vådabeskjutning, för vilken en svensk torpedbåt blev utsatt från ett tyskt handelsfartygs sida utanför Klåback. Stämningen till sjösg var s. a. s. »irriterad».

I slutet av augusti, sedan Tyskland upprättat militärdiktatur i Danmark, förmodades flyktingströmmen komma att ökas, och man beredde sig att avvisa tyska fartyg, som eventuellt förföljde danska fartyg in på svenskt vatten. Inga danska örlogsfartyg, men väl flyktingbåtar i mängd anlände dock till västkusthamnarna.

En större krigsövning på hösten innefattade — liksom före-gående år — bl. a. även avslående av större landstigningsföretag samt mindre kupp-företag.

I oktober hade den nya Malösundsleden till Uddevalla öppnats för sjötrafik, vilket orsakade behov av ökad sjöfartskontroll. En utvidgning av samövningarna mellan Västkusteskaderns och kust-artilleriförsvarets enheter är vidare att nämna från detta års slut. Det må tilläggas, att spänningen i början av augusti givit med sig redan från denna månads slut och att i september vissa avrustningar kunde ske.

År 1944 skulle komma att i mycket likna de närmast föregående åren, varför redan omnämnda sakförhållanden icke här vidare upprepas.

Eskorten av lejdfartyg mellan Göteborg och norska gränsen var en särskilt otta förekommande uppgift, liksom skydd åt den engelska Lysekilstrafiken. Under detta år förekom även emellanåt eskortering av Röda-Kors-fartyg till och från Göteborg.

De engelska anfallen mot de till sjöss framgående tyska konvojerna intensifierades tidvis, varjämte engelska flygplans minfällning i Kattegatt tilltog.

I slutet av mars hade läget skärpts och meddelades från chefen för marinen, att anfallsföretag mot svenskt område icke vore osannolika, varför beredskapen ökades och ett antal hamnspärrar utlades.

Västkusteskadern hade nu fått vissa förstärkningar. Spaning till sjöss, skärpt luftbevakning, kontrollsvepning av farleder samt minsvepning vid Hallandskusten utfördes även. Marindistriktets olika chefer instruerades om läget och allt klargjordes för eventuella krigsoperationer.

Den 6 juni hade de allierade börjat sin landstigning i Normandie och marindistriktschefen fick order att varna fiskare för möjligen förestående operationer mot Danmark. Sådana företag mot Norge ansågos icke heller uteslutna. En ytterligare förstärkning av västkusteskadern kom dock ej till stånd. Istället utlades enligt regeringens beslut ett tiotal svenska mineringar i svenskt vatten mellan latituderna genom Nidingen och Hållö. Minutläggningen pågick flera veckor. Vissa fyrar släcktes den 1 i juni, en del farleder om-lades och ökad svensk patrullering företogs. Inlöpande till mellersta delen av västkusten kunde blott ske vid Hållö och Nidingen.

Detta var allt åtgärder, som avsågo att freda oss för att främmande makter skulle förlägga sina operationer till våra farvatten. Genom mineringarna tvingades vidare den tyska trafiken på Norge ut på internationellt farvatten, och de upprepade brittiska anfallen mot denna trafik behövde alltså icke föranleda risk för brittiskt ingripande på svenskt vatten. Ett sådant förhållande kunde endast vara till svensk och brittisk fördel genom att konflikthanledningar avlägsnades.

I september tydde inkomna upplysningar på en viss avspänning, beredskapen i Sverige minskades och en del mineringar, vilka varit besvärande för våra fiskare, kunde upptagas samt vissa fiskefyrar inofficiellt tändas. Det är att märka att under hela ”mineringstiden” hade från marindistriktet utsänts konfidentiella meddelande om extra fiskeleder m. m. till fiskeriorganisationerna för att i möjligaste mån motverka mineringarnas intrång på fiskarnas lovliga och lands-gagneliga verksamhet.

Mark- och luftförsvaret vid Nya Varvet hade detta år undergått en betydande förstärkning och utvidgning. Även rörliga kustartilleribatterier hade nu tillkommit. Taktiska kurser för kustartilleri- och sjöofficerare till ernående av förbättrad samverkan vid krig hade givit goda resultat och samövningar med arme- och flygförband hade bedrivits i en utsträckning, som borde kunna säkra ett ändamålsenligt samarbete även vid strid.

Under år 1944 voro anordningar klara på örlogsvarvet för att basera nykomna torpedbåtar, ett nytt stabshus invigdes i september och krigssjukvården omorganiserades.

Början av år 1945 kännetecknades på västkusten av att den tyska spärren i Skagerack utvidgades, varom sjöfart och fiske varnades genom marinens försorg, samt att vissa svenska mineringar kunde upptagas för att giva det beträngda svenska fisket ytterligare något ökad rörelsefrihet.

Ett allt större antal norska fartyg började nu att fly från Norge till Bohuslänska kusten, och det visade sig nödvändigt att med hänsyn till flyktingsströmmen upprätta en speciell sjöfarts- och båtkontroll vid Strömstad, allt i samråd med länsstyrelsen och dess lokala polismyndigheter. Förhållandena i Norge voro som bekant vid denna tid mycket labila, och stor uppmärksamhet måste ägnas möjligheten, att tysk militär i allt större mängd kunde komma att orsaka besvär i gränsområdena. Förberedelser för internering av dylik militärpersonal träffades inom västkustområdet. Det enda tyska örlogsfartyget, som ankom till västkusten, var en ubåt, som inlöpte till Göteborgs skärgård i — efter strid till sjöss — skadat skick, och vilken ubåt sjönk, sedan dess besättning bärgats och omhändertagits i samband med vapenstilleståndet den 7 maj.

På allierad sida var man icke sen att tillgodogöra sig den ändrade situationen i Skagerack och Kattegatt, och redan den 8 maj fick västkusteskadern i uppdrag att från trakten av Marstrand eskortera en styrka av engelska kryssare och jagare

genom de svenska min-fälten till sjöss. Fartygen voro på väg till Öresund och Köpenhamn för att taga emot den tyska kapitulationen. Upprepade eskorter av engelska krigsfartyg på inväg i Östersjön och på utväg därifrån utfördes under följande månader. Även rätt stora brittiska konvojer med transport- och hjälpfartyg på väg mot Öresund hjälptes tillrätta i våra minfarliga kustområden.

Ett omfattande arbete har nedlagts för att dirigera vår sjöfart västerut i samarbete med allierade sjöfartsorgan.

I enlighet med de bestämmelser för efterkrigsminsvepningen, som utfärdades av chefen för marinen den 9 maj, påbörjades omedelbart hemtagningen av vissa mineringar.

Vad den svenska mindesarmeringen angår, må tillfogas att man inom Västkustens marindistrikt under krigsåren oskadliggjort 3488 minor. Härvid hava ofta betydande bragder utförts av våra s. k. »mindödare».

Minsvepningen har under året glidit in i ett internationellt skede genom samverkan med de allierade minsvepningsorganen i Köpenhamn. Under årets sista månader har den direkta svensk-norsk-danska samverkan givit alltmera påtagliga resultat. Detta är för oss mycket värdfullt.

Inom »De Förenade Nationerna», där vårt land bör deltaga och göra sin insats i förtroendefull samverkan med alla övriga stater, men alldeles särskilt med våra nordiska brödrafolk och de stor-makter, med vilka vi kunna ha andligt och materiellt utbyte, måste vårt land alltjämt vara berett att möta de kriser, som säkerligen i framtiden icke helt kunna undvikas.

Måtte Västkustens sjöförsvaret, i intim samverkan med våra flyg- lantstridskrafter, även framdeles vara berett att bestå de prov vilka växlingarna i världsläget kunna påfordra!

E Björklund